

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Arheološke analize nekeramičnih najdb železne dobe
Course title:	Archaeological analyses of iron age non-ceramic finds

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Tisočletja med Jadranom in Podonavjem	Brez letnika	/
Comparative studies of ideas and cultures, doctoral study 3 rd level	Millenia between the Adriatic and the Danube	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type: splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 13

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
60	30				90	6

Nosilec predmeta / Lecturer: Izr. prof. dr. Anton Velušček

Jeziki / Languages: Predavanja / Lectures: slovenščina, angleščina / Slovenian, English
 Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Ni posebnih pogojev.

Prerequisites:

None required.

Vsebina:

1. Metode raziskovanja nekeramičnih arheoloških najdb:

- arheološki viri, tipologija, kronologija, razprostranjenost, namembnost.

2. Kovinske najdbe:

- orožje;
- deli nože;
- orodje;
- pribor;
- konjska oprema;
- vozovi;
- posode.

3. Nekovinske in uvožene najdbe:

- steklene in jantarne najdbe;
- koščene najdbe;
- lesene najdbe;
- uvožene najdbe.

Content (Syllabus outline):

1. Research methods on non-ceramic Archaeological finds:

- Archaeological sources, typology, chronology, distribution, function

2. Metal finds:

- Weaponry
- Clothing accessories
- Tools
- Equipment
- Harnesses
- Carts
- Vessels

3. Non-ceramic and imported finds:

- Glass and amber finds
- Bone finds
- Wooden finds
- Imported finds
- Evidence of non-ceramic finds for reconstructing historical development

Temeljni literatura in viri / Readings:

Halštatska doba

- Božič, D. 2010. Zum Panzergrab von Stična und der Verlässlichkeit der Grabzusammenhänge in der Sammlung Mecklenburg. *Acta Praehistorica et Archaeologica* 42: 155–172.
- Božič, D. 2016. Graves from the Certosa Phase in Early Iron Age Barrow 48 at Stična. *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 33: 155-170.
- Božič, D., A. Gaspari in D. Pirkmajer 2020. Poznohalštatska grobova s Kovka nad Hrastnikom v Zasavju. *Arheološki vestnik* 71: 499-525.
- Carniola *Archaeologica* 1, 1986; 3, 1993 – 5, 2000; 7, 2013. Novo mesto.
- Dular, J. 2003. Halštatske nekropole Dolenjske. Ljubljana.
- Dular, J. in S. Tecco Hvala ur. 2018. Železnodobno naselje Most na Soči. Razprave. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 34. Ljubljana.
- Egg, M. 1986. Italische Helme. Studien zu den älter eisenzeitlichen Helmen Italiens und der Alpen. Mainz.
- Egg, M. 1996. Das hallstattzeitliche Fürstengrab von Strettweg bei Judenburg in der Obersteiermark. Mainz.
- Egg, M. in D. Kramer ur. 2013. Die hallstattzeitlichen Fürstengräber von Kleinklein in der Steiermark. *Der Kröllkogel*. Mainz.
- Gabrovec, S. 1987. Jugoistočnoalpska regija sa zapadnom Panonijom. Dolenjska grupa, Svetolucijska grupa, Notranjska grupa in Ljubljanska grupa. V: *Praistorija jugoslavenskih zemalja* 5, Željezno doba, Sarajevo: 29-181.
- Gabrovec, S. 1999. 50 Jahre Archäologie der älteren Eisenzeit in Slowenien. *Arheološki vestnik* 50: 145-188.
- Gabrovec, S. 2006. Stična 2/1, Gomile starejše železne dobe. Katalog. Ljubljana.
- Glasperlen der vorrömischen Eisenzeit 1, 1983 – 4, 1995. Mainz, Espelkamp.
- Grahek, L. in O. Kovač 2020. Podzemelj: železnodobno središče v Beli krajini v luči novih raziskav. *Arheološki vestnik* 71: 435-467.
- Gutjahr, C. in G. Tiefengraber ur. 2015. Beiträge zu Hallstattzeit am Rande der Südostalpen. Rahden/Westf.
- Guštin, M. 1979. Notranjska. K začetkom železne dobe na severnem Jadranu. Ljubljana.
- Guštin, M. in A. Preložnik 2005. Sajevece. *Arheološki vestnik* 56: 113-168.
- Hochdorf 1, 1985 – 6, 2006. Stuttgart.
- Lucke, W. in O.-H. Frey 1962. Die Situla in Providence (Rhode Island). Ein Beitrag zur Situlenkunst des Osthallstattkreises. Berlin.
- Marzatico, F. in P. Gleirscher ur. 2004. Guerrieri, principi ed eroi fra il Danubio e il Po dalla Preistoria all'Alto Medioevo. Trento.
- Pettarin, S. 2006. Le necropoli di San Pietro al Natisone e Dernazzacco. Roma.
- Prähistorische Bronzefunde, Abt. I-XX. München, Stuttgart.
- Svoljšak, D. in J. Dular 2016. Železnodobno naselje Most na Soči: gradbeni izvidi in najdbe. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 33. Ljubljana.
- Šmit, Ž., B. Laharnar in P. Turk 2020. Analysis of prehistoric glass from Slovenia. *Journal of archaeological science: reports* 29, art. no. 102114.
- Tecco Hvala, S., J. Dular in E. Kocuvan 2004. Železnodobne gomile na Magdalenski gori. Ljubljana.
- Tecco Hvala, S. in B. Škvor Jernejčič 2017. Molnik pri Ljubljani v železni dobi. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 36. Ljubljana.
- Teržan, B. 1976. Certoška fibula. *Arheološki vestnik* 27: 317-536.
- Teržan, B. 1990. Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem. Ljubljana.

- Teržan, B., E. Borgna in P. Turk 2016. Depo iz Mušje jame pri Škocjanu na Krasu: depojske najdbe bronaste in železne dobe na Slovenskem III. Katalogi in monografije 42. Ljubljana.
- Tomedi, G. 2004. Das hallstattzeitliche Gräberfeld von Frög. Budapest.
- Trachsel, M. 2004. Untersuchungen zur relativen und absoluten Chronologie der Hallstattzeit. Bonn.
- Turk, P. 2020. Pod površino polnoročajnih mečev železnodobne dolenske skupine. Arheološki vestnik 71: 555-567.

Latenska doba

- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jahr 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Božič, D. in M. Feugère 2004. Les instruments de l'écriture. Gallia 61: 21-41.
- Brunaux, J.-L. in A. Rapin 1988. Gournay 2, Boucliers et lances. Dépôts et trophées. Paris.
- Déchelette, J. 1927. Manuel d'archéologie préhistorique, celtique et gallo-romaine 4, Second âge du fer ou époque de La Tène. Paris.
- Demetz, S. 1999. Fibeln der Spätlatène- und frühen römischen Kaiserzeit in den Alpenländern. Rahden/Westf.
- Dizdar, M. 2013. Zvonimirovo Veliko polje. Groblje latenske kulture 1. Zagreb.
- Endert, D. van 1991. Die Bronzefunde aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Feugère, M. 1994. Les casques antiques. Paris.
- Feugère, M. in C. Rolley ur. 1991. La vaisselle tardo-républicaine en bronze. Dijon.
- Gebhard, R. 1989. Der Glasschmuck aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Gebhard, R. 1991. Die Fibeln aus dem Oppidum von Manching. Stuttgart.
- Gostenčnik, K. 2005. Die Beinfunde vom Magdalensberg. Klagenfurt.
- Guštin, M. 1991. Posočje. Posočje in der jüngeren Eisenzeit. Ljubljana.
- Jacobi, G. 1974. Werkzeug und Gerät aus dem Oppidum von Manching. Wiesbaden.
- Lejars, Th. 1994. Gournay 3, Les fourreaux d'épée. Paris. Lejars, T. 2013. La Tène: La collection Schwab (Bienne, Suisse). Lausanne.
- Schönfelder, M. 2002. Das spätkeltische Wagengrab von Boé (Dép. Lot-et-Garonne). Mainz.

Cilji in kompetence:

Nekeramične najdbe predstavljajo zelo pomemben del drobnih najdb na železnodobnih najdiščih, pa naj gre za naselja, kulturna mesta, grobišča, zakladne najdbe ali vodna najdišča. Njihovo poznavanje in raziskovanje je ključno za časovno in kulturno opredelitev najdišča, za ugotavljanje gospodarskih in obrtnih dejavnosti, poselitvenih sprememb, noše in vojaške tehnike, trgovinskih tokov, pogrebnih običajev, kulturnih praks itd. Nekekeramične najdbe obsegajo predmete iz neplemenitih in plemenitih kovin oziroma zlitin, stekla, jantarja, kosti, lesa idr. Glede na namembnost jih lahko razvrstimo v številne skupine. Posebno zvrst predstavljajo uvoženi predmeti sredozemskega izvora.

Cilj predmeta je po eni strani temeljita seznanitev z vrstami nekeramičnih najdb in

Objectives and competences:

Non-ceramic finds represent a very important part of the small finds at Iron Age sites, such as settlements, cult places, cemeteries, hoards, or water sites. Knowing about and studying these is crucial for chronological and cultural determination of the site, to assess economic and handcraft activities, settlement changes, clothing, military techniques, trade, burial customs, cult practices, and so on. Non-ceramic finds comprise objects made of non-precious and precious metals or alloys, glass, amber, bone, wood, and so on. Based on their function, they can be classified into numerous groups. A special group is objects imported from the Mediterranean world.

The aim of this course is thorough acquaintance with the types of non-ceramic finds and research methods, as well as using their

metodami njihovega raziskovanja, po drugi strani pa kot nadgradnja tega uporaba njihove izpovednosti pri rekonstrukciji zgodovinskega dogajanja.

evidence to reconstruct historical development.

Predvideni študijski rezultati:

Znanstveni članek.

Intended learning outcomes:

Scientific article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera
- Igra vlog
- Druge vrste nastopov študentov
- Reševanje nalog
- "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij)
- Vključevanje gostov iz prakse

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies
- Roleplay
- Different presentation
- Solving exercises
- Field work (e.g. company visits)
- Inviting guests from companies

Načini ocenjevanja:

Krajši pisni izdelki
Daljši pisni izdelki
Javni nastop ali predstavitev
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)
Drugo

Delež (v %) /
Weight (in %)

70
20
10

Assessment:

Short written assignments
Long written assignments
Presentations
Final examination (written/oral)
Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

- Achino, K. F., B. Toškan in A. Velušček 2017. Potentiality of intra-site spatial analysis and post-depositional processes: a Slovenian case study Resnikov prekop. Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 34: 83-99.
- Čufar, K., W. Tegel, M. Merela, B. Kromer in A. Velušček 2015. Eneolithic pile dwellings south of the Alps precisely dated with tree-ring chronologies from the north. Dendrochronologia 35, no. [1]: 91-98.
- Tolar, T. in A. Velušček 2016. Comparing different sampling methods in order to reconstruct plant economies at the eneolithic lake dwelling site Stare gmajne, Slovenia. Documenta Praehistorica 43: 413-420.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček 2020. Faunal remains mirroring social and functional differentiation?: the Copper Age pile-dwelling Site of Maharski prekop (Ljubljansko barje, Slovenia). Quaternary international 539: 62-77.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček ur. 2020. Depicting the past of Balkan and Apennine peninsulas between Neolithic and Bronze Age: artefacts and ecofacts as means of functional

differentiation and social stratification. *Quaternary international* 539.

- Turk, J. in A. Velušček 2013. Multidisciplinary investigations of the pile-dwellings at Ljubljansko barje (Slovenia). *Quaternary international* 294: 183-189.
- Velušček, A. 2014. Absolutna kronologija slovenskega neo- in eneolitika: prispevek za razpravo. V: Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem. Znanstvena založba Filozofske fakultete: Narodni muzej Slovenije: 629-644. Ljubljana.
- Velušček, A. 2017. Kronološki odnos med lasinjsko kulturo in kulturo keramike z brazdastim vrezom v severovzhodni Sloveniji. *Arheološki vestnik* 68: 9-84.
- Velušček, A. 2016. Schatzkammer Pfahlbauten: das Laibacher Moor in Slowenien. V: 4.000 Jahre Pfahlbauten: 107-109. Ostfildern.
- Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju. *Arheološki vestnik* 64: 367-396.
- Velušček, A. ur. in avtor 2011. Spaha. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 22. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2009. Koliščarska naselbina Stare gmajne in njen čas: Ljubljansko barje v 2. polovici 4. tisočletja pr. Kr. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 16. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2004. Hočevarica: eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 8. Ljubljana.
- Velušček, A. in K. Čufar 2014. Kolišča na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 30: 39-64. Ljubljana.
- Velušček, A., B. Podpečan, T. Tolar, B. Toškan, J. Turk, M. Merela in K. Čufar 2018. Črnelnik in Devce, novoodkriti najdišči iz bakrene dobe na Ljubljanskem barju *Arheološki vestnik* 69: 9-68.
- Velušček, A. in T. Tolar 2017. Vrhunski izdelek s predilnega vretena. Preteklost pod mikroskopom: naravoslovne raziskave v muzeju. Narodni muzej Slovenije: 77-81. Ljubljana.